

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

เรื่อง ความห่วงใยเกี่ยวกับเสรีภาพของสื่อมวลชนกรณีการจับกุมผู้สื่อข่าวและช่างภาพ

จากกรณีผู้สื่อข่าวสำนักข่าวออนไลน์ และช่างภาพ ถูกจับกุมตามหมายจับในฐานความผิดให้การสนับสนุนในการทำให้โบราณสถานเสียหายตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 จากการปฏิบัติหน้าที่ในการรายงานข่าวนักกิจกรรมทางการเมืองพันสิบบนกำแพงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2566 ซึ่งต่อมาได้รับการปล่อยชั่วคราวในระหว่างการสอบสวนโดยใช้หลักทรัพย์เป็นประกัน

กสม. ขอเน้นย้ำและยืนยันในหลักเสรีภาพของสื่อมวลชนที่ได้รับการรับรองและให้ความคุ้มครองผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตาม

จากการติดตามสถานการณ์เสรีภาพของสื่อมวลชน ในปี 2566 พบว่า สื่อมวลชนยังคงถูกคุกคามการปฏิบัติหน้าที่ทั้งการข่มขู่ทำร้ายร่างกายหรือดำเนินคดีในฐานต่าง ๆ ซึ่งรัฐต้องให้การคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงออก การรับและส่งต่อข้อมูลใด ๆ โดยอาจจำกัดเสรีภาพดังกล่าวได้ตามที่กฎหมายบัญญัติเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ทัศนคติ ความเห็นทั่วไปฉบับที่ 34 ของคณะกรรมการประจำกติกา ICCPR ย้ำว่าการออกกฎหมายจำกัดเสรีภาพดังกล่าวต้องมีความสมดุลกับการคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพในการรับและส่งต่อข้อมูล รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายเพื่อจำกัดเสรีภาพดังกล่าวยังต้องมีความจำเป็นและได้สัดส่วนตามกฎหมาย โดยไม่กระทบสาระสำคัญของการทำหน้าที่สื่อมวลชน

นอกจากนี้ ในการจับกุมและควบคุมตัวบุคคล รัฐมีหน้าที่ที่ต้องรับประกันสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะต้องได้รับทราบข้อกล่าวหาและได้รับการพิจารณาโดยพลัน โดยมีให้ถือเป็นหลักทั่วไปว่าจะต้องควบคุมบุคคลในระหว่างการพิจารณาคดี ทั้งยังต้องมีสิทธิในการได้รับการประกันตัวตามหลักสันนิษฐานว่าบุคคลทุกคนเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of Innocence) ด้วย

กสม. เห็นว่า รัฐบาลโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำชับผู้บังคับใช้กฎหมายให้เคารพต่อการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชน การจำกัดหรือระงับเสรีภาพไม่ว่าด้วยวิธีการใดจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะการตั้งข้อกล่าวหาหรือดำเนินคดีต้องไม่สร้างข้อจำกัดหรือก่อให้เกิดความหวาดวิตกในการนำเสนอข่าวต่อสาธารณะและประชาชน ซึ่งต้องมีความเป็นอิสระหลากหลาย และเป็นสิ่งจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ไทยเป็นภาคี

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

14 กุมภาพันธ์ 2567